

PRZEWODNIK PRAKTYCZNY
PIŁKARSKIEGO SĄDU POLUBOWNEGO POLSKIEGO ZWIĄZKU PIŁKI NOŻNEJ

1. Jaki jest status prawny Piłkarskiego Sądu Polubownego Polskiego Związku Piłki Nożnej?

Piłkarski Sąd Polubowny Polskiego Związku Piłki Nożnej (dalej także „PSP” lub „Sąd Polubowny”) został utworzony w dniu 5 października 1992 roku jako instytucja arbitrażowa mająca ułatwiać rozstrzyganie sporów prywatnoprawnych powstających w sporcie piłki nożnej. Zakres kompetencji PSP jest wyznaczony w ramach tzw. zdatności arbitrażowej, t.j. możliwości poddania danej sprawy pod rozstrzygnięcie arbitrów ze względu na jej przedmiot. Zgodnie z art. 1157 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – kodeks postępowania cywilnego (Dz. Nr 43, poz. 296 z późn. zmian.) dalej „k.p.c.”, zdatność arbitrażową mają spory o charakterze majątkowym lub niemajątkowym mogące być przedmiotem ugody, powstające w związku z organizacją, uprawianiem, upowszechnianiem i popularyzacją piłki nożnej. W myśl obowiązującego Statutu PZPN, PSP jest stałym sądem polubownym, działającym na podstawie art. art. 1154 – 1217 k.p.c. zapewniających pełną niezależność i bezstronność arbitrów oraz przeprowadzenie równoważnej procedury arbitrażowej z zachowaniem w szczególności prawa do wysłuchania stron, prawa do obrony pozwanego, możliwości przedstawiania wszelkich twierdzeń i środków dowodowych, a także uprawnienia stron do skorzystania z pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

2. Jakie funkcje realizuje Piłkarski Sąd Polubowny PZPN?

Piłkarski Sąd Polubowny PZPN realizuje w swej działalności trzy funkcje.

1. Po pierwsze - jako stały sąd arbitrażowy, działający w ramach kodeksowej zdatności arbitrażowej w sporach o prawa majątkowe oraz w sporach o prawa niemajątkowe mogących być przedmiotem ugody, ma możliwość rozpatrywania szerokiego spektrum spraw cywilnych powstających w sporcie piłki nożnej, w tym m.in. w sporach transferowych, kontraktowych i dot. szeroko rozumianej stabilności kontraktowej. Wypełniając wskazaną funkcję w sektorze zawodowej piłki nożnej Sąd Polubowny może w szczególności rozpoznawać pozwy zawodników lub klubów w zakresie powstania, ustalenia istnienia, ważności, wykonywania lub rozwiązania kontraktu o profesjonalne uprawianie sportu piłki nożnej oraz dochodzone łącznie z nimi roszczenia majątkowe.
2. Po drugie – Sąd Polubowny może rozpatrywać skargi na ostateczne decyzje Komisji Odwoławczej d.s. Licencji Klubowych PZPN w sprawach odmowy przyznania, zawieszenia lub pozbawienia licencji, które powinny być złożone w terminie nie dłuższym niż 7 dni od otrzymania ostatecznej decyzji ww. Komisji przez skarżącego. W ten sposób PSP wypełnia analogiczną funkcję, jaką realizuje Trybunał Arbitrażowy d.s. Sportu w Lozannie w stosunku do decyzji licencyjnych podejmowanych przez statutowe organy UEFA w stosunku do klubów piłkarskich uczestniczących w europejskich rozgrywkach piłkarskich.
3. Po trzecie - Piłkarski Sąd Polubowny może wydać opinię konsultacyjną w przedmiocie organizacji, rozwoju i praktyki sportu piłki nożnej, na wniosek podmiotu mającego w tym interes prawny.

3. Kto może być stroną w postępowaniu przed Piłkarskim Sądem Polubownym PZPN?

1. Stroną postępowania przed PSP może być zawodnik (profesjonalny lub mający status amatora), trener piłki nożnej, w tym także prowadzący działalność gospodarczą, pośrednik transakcyjny, klub lub związek sportowy, podmiot gospodarczy zajmujący się profesjonalnie sprawami piłki nożnej oraz inna osoba fizyczna lub osoba prawna prawa prywatnego lub publicznego dochodzące roszczenia lub pozwana w sprawie piłkarskiej, w której istnieje kompetencja Sądu Polubownego. W sprawach powstających w sektorze zawodowej piłki nożnej stronami postępowania są zawodnik i klub, z którym piłkarz ma lub miał podpisany kontrakt o profesjonalne uprawianie piłki nożnej.
2. Z kolei w sprawach skarg na decyzje Komisji Odwoławczej d.s. Licencji Klubowych w przedmiocie odmowy przyznania, zawieszenia lub pozbawienia licencji stronami postępowania przed PSP są: skarżący decyzję klub piłkarski oraz PZPN (w imieniu, którego działa przedstawiciel w.w. Komisji).
3. W sprawach o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego, w tym w sektorze zawodowej piłki nożnej, powodem może być osoba twierdząca, że pozwany nie może wywodzić wobec niej konkretnych roszczeń cywilnoprawnych, zaś pozwanym osoba reprezentująca odmienne stanowisko w tym zakresie.

4. Jakie spory majątkowe mogą być poddane kompetencji Piłkarskiego Sądu Polubownego?

Piłkarski Sąd Polubowny może rozstrzygnąć każdy spór majątkowy związany z działalnością w sporcie piłki nożnej. Do Sądu można w szczególności kierować powództwa wynikające z niewykonania lub nienależytego wykonania umów transferowych, sponsorskich, reklamowych, menedżerskich, ubezpieczeniowych, z partnerami sprzętowymi, a także z kontraktów piłkarskich, trenerskich czy związanych z pośrednictwem transakcyjnym. Przedmiotem pozwu mogą być ponadto roszczenia wynikające z umów o dzieło, zlecenia oraz o świadczenie usług z art.750 k.c. do których stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego o zleceniu. Sporami majątkowymi są także sprawy o prawa majątkowe dochodzone przez zawodnika lub klub łącznie z roszczeniami z zakresu stabilności kontraktowej, a także realizowane odrębnie, choć w związku z nimi.

5. Jakie spory z zakresu sektora zawodowej piłki nożnej mogą być poddane pod rozstrzygnięcie Piłkarskiego Sądu Polubownego?

W związku ze zmianą Statutu PZPN i wprowadzeniem nowego modelu rozstrzygania sporów oraz funkcjonowania organów jurysdykcyjnych PZPN – dotychczasowe kompetencje orzecznicze Izby ds. Rozwiązywania Sporów Sportowych przejął Piłkarski Sąd Polubowny PZPN. W konsekwencji powyższego zawodnicy i kluby działające w ramach sektora zawodowej piłki nożnej mogą występować od 17 kwietnia 2020 roku do Piłkarskiego Sądu Polubownego PZPN z nowymi pozwami dot. powstania, ustalenia istnienia, ważności, wykonywania i rozwiązania kontraktu o profesjonalne uprawianie sportu piłki nożnej, innymi roszczeniami niemajątkowymi dotyczącymi zapewnienia stabilności kontraktowej i mechanizmu solidarności, a także z dochodzonymi łącznie z nimi roszczeniami o prawa majątkowe. Wskazane pozwy w sprawach o prawa majątkowe i niemajątkowe mogą być w szczególności wytaczane przez zawodnika lub klub w sytuacjach przewidzianych w art. 8-12 Uchwały nr III/54 z dnia 27 marca 2015 roku Zarządu PZPN - Minimalne wymagania dla standardowych kontraktów zawodników w sektorze zawodowej piłki nożnej. Mogą one w szczególności przybierać postać pozwów ustalających lub kształtujących oraz dochodzonych łącznie z nimi lub samodzielnie pozwów o zasądzenie świadczenia. Izba d.s. Rozwiązywania Sporów Sportowych działająca na podstawie Statutu PZPN obowiązującego do dnia 17 kwietnia 2020 roku

będzie rozpoznawała aż do zakończenia postępowania przed jej Zespołami Orzekającymi sprawy wniesione do Izby przed powyższą datą.

6. W jaki sposób Piłkarski Sąd Polubowny może stać się właściwy do rozpatrzenia sporu posiadającego zdolność arbitrażową?

Piłkarski Sąd Polubowny jest właściwy do rozpatrywania sporów majątkowych i niemajątkowych będących przedmiotem ugody, jeżeli:

a) strony sporządziły zapis na sąd polubowny będący klauzulą kompromisarską (dotyczącą sporów przyszłych) lub kompromisem (odnośnie sporów już powstałych, w tym w zakresie prawa pracy),

b) pozwany, któremu został doręczony odpis pozwu zawierający wniosek o rozstrzygnięcie sporu przez Piłkarski Sąd Polubowny wyraził na to zgodę w piśmie procesowym przesłanym do Sądu lub ustnie do protokołu rozprawy lub

c) kompetencja Sądu wynika z dyspozycji kompromisarskich zawartych w regulacjach PZPN, FIFA lub UEFA. Wskazują one na kompetencję konkretnego, stałego sądu arbitrażowego jako wyłącznie właściwego do rozpatrzenia danego sporu ze stosunków piłkarskich.

Od strony formalnoprawnej – dyspozycje kompromisarskie - sformułowane zazwyczaj w statutach lub regulaminach organizacji piłkarskich - osłonięte są najczęściej tzw. klauzulami arbitrażowymi przez odesłanie (zwanymi również klauzulami referencyjnymi). Z treści dyspozycji kompromisarskich zawartych w regulacjach PZPN wynika w szczególności kompetencja Sądu do rozpatrywania sporów z zakresu stabilności kontraktowej oraz skarg na decyzje Komisji Odwoławczej d.s. Licencji Klubowych.

7. Jakim wymogom formalnym powinien odpowiadać zapis na sąd polubowny?

Zapis na sąd polubowny może być sporządzony tylko w formie pisemnej i podpisany przez obie strony. Możliwe jest także zawarcie umowy arbitrażowej w drodze wymiany korespondencji lub przyjęcia pisemnej oferty. Zapis może zawierać krótką klauzulę: „Mogące wyniknąć z niniejszej umowy spory strony poddają pod rozstrzygnięcie Piłkarskiego Sądu Polubownego PZPN”. Możliwe jest także dodanie sformułowań dotyczących „poddania się stron Regulaminowi PSP” oraz „wykonania w dobrej wierze wyroku wydanego po przeprowadzeniu postępowania”. Zapis na sąd polubowny powinien zawierać oznaczenie sporu albo stosunku prawnego, z którego spór wynikł lub może wyniknąć w przyszłości. Umowa arbitrażowa - mająca postać kompromisu - obejmująca spory z zakresu prawa pracy może być sporządzona tylko po powstaniu sporu i wymaga formy pisemnej. Kompromis poddający spór pod kompetencję Sądu Polubownego powinien zawierać przedmiot sporu już istniejącego i możliwego do rozstrzygnięcia, strony procesowe, ich miejsce zamieszkania (siedziby) oraz adres do korespondencji. Może on również zawierać nazwiska wskazanych arbitrów oraz terminy dla wymiany pism oraz składania dokumentów do Sądu Polubownego. W przypadku gdy dokument obejmujący zapis na sąd polubowny obejmuje wskazanie adresów poczty elektronicznej stron do doręczeń, wniesienie pozwu jest możliwe na adres poczty elektronicznej Sądu Polubownego (psp@pzpn.pl).

8. W jakich składach orzekających działa Piłkarski Sąd Polubowny?

Co do zasady, Piłkarski Sąd Polubowny rozpoznaje i rozstrzyga spory poddane jego kompetencji w trzyosobowych Zespołach Orzekających. Każda ze stron może wyznaczyć jednego arbitra - oraz na wypadek przeszkody arbitra zastępczego - z listy członków Sądu Polubownego, zaś arbitrzy wybierają z tej listy superarbitra, który przewodniczy Zespołowi Orzekającemu. W sprawach z zakresu sektora piłkarstwa profesjonalnego, strony wskazują po jednym arbitrze rekomendowanym przez środowisko

klubów ligowych i środowisko piłkarzy ligowych, a ci wybierają przewodniczącego Zespołu Orzekającego spośród członków Prezydium Sądu lub arbitrów wybranych na wniosek Przewodniczącego Sądu. W sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 10.000 zł lub jeżeli ze względu na okoliczności faktyczne i prawne sprawy tak postanowiło Prezydium Sądu, sprawa może być rozpoznana w składzie jednego arbitra wyznaczonego przez Prezydium. Wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy złożone od orzeczenia wydanego w składzie jednego lub trzech arbitrów rozpoznaje 5 - osobowy Zespół Orzekający, przy czym każda ze stron wyznacza po dwóch arbitrów, a ci wybierają superarbitra. Ze względu na konieczność szybkiego załatwienia sporów wynikających z zaskarżenia decyzji Komisji Odwoławczej d.s. Licencji Klubowych w sprawach odmowy przyznania, zawieszenia lub pozbawienia licencji - w sposób zapewniający integralność rozgrywek sportowych - postanowienia Regulaminu wyposażają Przewodniczącego Sądu w uprawnienie do wyznaczenia 5 –osobowego Zespołu Orzekającego.

9. W jakim momencie zostaje uruchomione postępowanie arbitrażowe przed Piłkarskim Sądem Polubownym i w jaki sposób dokonywane są czynności procesowe?

Postępowanie arbitrażowe przed Sądem Polubownym zostaje uruchomione w momencie, gdy strona powodowa złoży pozew do Sądu Polubownego wraz z niezbędną liczbą kopii przeznaczonych dla każdej z osób pozwanych. Z chwilą wytoczenia powództwa następuje przerwanie biegu przedawnienia lub innych terminów prekluzyjnych (np. w sprawach z zakresu sektora piłki zawodowej). Pozew, jak i każde kolejne pismo procesowe można złożyć bezpośrednio w siedzibie Sądu (w Kancelarii PZPN) lub za pośrednictwem podmiotu prowadzącego działalność w zakresie doręczania dokumentów. Pisma procesowe do Sądu Polubownego, a także pisma przeznaczone dla strony postępowania doręcza się w drodze pocztowej listem poleconym, w tym za potwierdzeniem odbioru, pocztą kurierską albo w inny sposób umożliwiający ich nadanie. Za zgodą stron pisma mogą być doręczane wyłącznie za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, np. pocztą elektroniczną. Doręczenia za pomocą środków porozumiewania się na odległość, takich jak poczta elektroniczna mogą być dokonywane tylko na adres wskazany dla tych doręczeń.

10. Jakie elementy powinien zawierać pozew oraz jakie dokumenty powinny być do niego dołączone?

1. Pozew powinien zawierać:

- 1) oznaczenie stron postępowania wraz z podaniem ich adresów, adresów poczty elektronicznej, telefonów kontaktowych,
- 2) dokładnie określone żądanie wraz z jego uzasadnieniem oraz z powołaniem dowodów na poparcie przytoczonych okoliczności oraz
- 3) oznaczenie wartości przedmiotu sporu w kwocie brutto.

2. Pozew może również wskazywać arbitra wyznaczonego przez stronę lub zawierać wniosek o wyznaczenie arbitra przez Prezydium Sądu Polubownego.

3. Do pozwu należy dołączyć:

- 1) dowody, zwłaszcza dowody z dokumentów, chyba że charakter dowodu wyklucza możliwość jego dołączenia,
- 2) w przypadku ustanowienia pełnomocnika - oryginał lub odpis pełnomocnictwa, imię, nazwisko i adres, a także numer telefonu oraz adres poczty elektronicznej pełnomocnika,

3) jeżeli on nie wynika z dołączonych dokumentów – odpis zapisu na sąd polubowny lub innego dokumentu uzasadniającego właściwość Sądu Polubownego.

4. Wymienione w pozwie dowody, zwłaszcza dowody z dokumentów, jak również teksty zawartych między stronami umów i porozumień powinny być dołączone do pozwu w odpisach, których zgodność z oryginałem powinna być potwierdzona przez profesjonalnego pełnomocnika strony występującej w danym postępowaniu.

11. W jaki sposób Piłkarski Sąd Polubowny odnosi się do aktów dyspozycji materialnej powoda?

Jeżeli strona powodowa cofnie pozew wraz ze zrzeczeniem się roszczenia przed dokonaniem wyboru arbitrów i Przewodniczącego Zespołu Orzekającego, wówczas Sekretarz Sądu wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania. Cofnięcie pozwu bez zrzeczenia się roszczenia jest skuteczne także po wyrażeniu zgody przez drugą stronę. Cofnięcie pozwu jest czasową rezygnacją z dochodzenia roszczenia nie wykluczającą wytoczenia powództwa w przyszłości. Gdy zostanie ono natomiast wniesione ponownie w razie uprzedniego zrzeczenia się roszczenia pozwany będzie mógł zgłosić zarzut wygaśnięcia zobowiązania prowadzący do oddalenia pozwu w nowym postępowaniu. Powód może także rozszerzyć powództwo do czasu zamknięcia postępowania, chyba że rozszerzenie powództwa spowodowałoby nadmierne przedłużenie postępowania. Taka modyfikacja treści powództwa wymaga uzupełnienia wpisu. O niedopuszczalności rozszerzenia powództwa lub cofnięcia pozwu Zespół Orzekający rozstrzyga postanowieniem.

12. Czy możliwe jest złożenie do Piłkarskiego Sądu Polubownego powództwa wzajemnego?

W odpowiedzi na pozew lub do czasu zakończenia pierwszej rozprawy - o ile została wyznaczona – strona pozwana może wnieść powództwo wzajemne, jeżeli roszczenie wzajemne jest w związku z roszczeniem powoda lub nadaje się do potrącenia, a jego rozpoznanie należy do właściwości Sądu Polubownego. Do pozwu wzajemnego stosuje się odpowiednio postanowienia dotyczące pozwu. Powództwo wzajemne jako środek obrony pozwanego, zmierza nie tylko do oddalenia powództwa głównego, lecz także do uzyskania prawomocnego rozstrzygnięcia co do roszczenia zgłoszonego w powództwie wzajemnym. Zespół Orzekający może zezwolić na wniesienie pozwu wzajemnego również w późniejszym terminie, jeżeli nie spowoduje to nadmiernego przedłużenia postępowania. Pozew wzajemny podlega rozpoznaniu przez Zespół Orzekający ustanowiony dla rozpoznania pozwu głównego. W odpowiedzi na pozew lub do czasu zakończenia pierwszej rozprawy – o ile została wyznaczona – pozwany może również podnieść zarzut potrącenia, jeżeli pozostaje on w związku z roszczeniem powoda. Warunki potrącenia określają postanowienia art.498-505 k.c.

13. W jaki sposób dopuszczalne jest połączenie kilku postępowań toczących się przed Sądem Polubownym?

Dwa lub więcej postępowań toczących się pomiędzy tymi samymi stronami przed Sądem Polubownym może być, na wniosek strony, zostać połączonych w jedno postępowanie, jeżeli skład Zespołu Orzekającego w każdym z tych postępowań jest ten sam oraz:

- 1) roszczenia stron w postępowaniach podlegających połączeniu oparte są na tym samym zapisie na sąd polubowny,
- 2) roszczenia stron w postępowaniach podlegających połączeniu pozostają ze sobą w związku, chociaż oparte są na różnych zapisach na sąd polubowny.

Przedmiotem połączenia mogą być również postępowania, w których brak jest tożsamości stron, jeżeli skład Zespołu Orzekającego w każdym z tych postępowań jest ten sam oraz spełniona jest

przesłanka z pkt 1) lub pkt 2) powyżej, a strony postępowań wyrażą na to zgodę. Zespół Orzekający wydaje w każdym z tych postępowań podlegających połączeniu postanowienie wskazujące postępowania, które podlegają połączeniu.

14. Czy dopuszczalne jest postępowanie pojednawcze przed Sądem Polubownym?

Każde postępowanie sporne może być, za zgodą drugiej strony, poprzedzone postępowaniem pojednawczym, którego celem jest zawarcie ugody przez strony. Wyznaczenie terminu i przeprowadzenie postępowania pojednawczego należy do Przewodniczącego Sądu, względnie z jego upoważnienia, do innego członka Prezydium Sądu. W wypadku, gdy w postępowaniu pojednawczym nie dojdzie do zawarcia ugody przez strony, wówczas na wniosek powoda wszczyna się postępowanie sporne. W sytuacji, gdy powód w ciągu 7 dni od zakończenia postępowania pojednawczego nie złoży wniosku o wszczęcie postępowania spornego, uważa się, że pozew nie wywołuje żadnych skutków prawnych, jakie przepisy wiążą z jego wniesieniem. Ugoda zawarta przez strony w postępowaniu pojednawczym jest spisywana w protokole i podpisywana przez strony oraz arbitra prowadzącego to postępowanie. Treść każdej ugody powinna być zakończona sformułowaniem: "podpisano i zobowiązano się realizować w dobrej wierze obowiązki wynikające z niniejszej ugody." Jeżeli strony zawarły ugodę przed Sądem Polubownym, Zespół Orzekający umarza postępowanie.

15. W jaki sposób przebiega rozpoznanie sprawy przed Zespołem Orzekającym?

Dążąc do przyspieszenia postępowania arbitrażowego, Zespół Orzekający rozpoznaje spór na podstawie dokumentów i innych pism, bez wyznaczenia rozprawy. Zespół Orzekający jest obowiązany rozpoznać sprawę na rozprawie na zgodny wniosek stron. Może to także uczynić, na uzasadniony wniosek każdej ze stron w celu przedstawienia - przez strony na rozprawie - twierdzeń lub dowodów na ich poparcie. Wyznaczona rozprawa nie jest jawna i odbywa się bez udziału publiczności. Niestawienie się na rozprawę strony - prawidłowo powiadomionej o terminie - lub jej pełnomocnika nie wstrzymuje biegu postępowania i podejmowania czynności procesowych. Po wywołaniu sprawy, najpierw powód, a następnie pozwany zgłaszają ustnie wnioski formalne i żądania oraz przedstawiają twierdzenia i dowody na ich poparcie. Przewodniczący Zespołu Orzekającego prowadzi postępowanie, a gdy w sprawie prowadzona jest rozprawa: otwiera, prowadzi i zamyka rozprawę, upoważnia do zadawania pytań i ogłasza orzeczenia. Rozprawa ulega odroczeniu, jeżeli Sąd stwierdzi nieprawidłowość w doręczeniu wezwania albo jeżeli nieobecność strony jest wywołana nadzwyczajnymi wydarzeniami lub inną znaną Sądowi Polubownemu przeszkodą, której nie można przewidywać.

16. Kto może być pełnomocnikiem strony w postępowaniu przed Sądem Polubownym?

Pełnomocnikiem osoby fizycznej może być adwokat lub radca prawny, a ponadto współuczestnik sporu, pośrednik transakcyjny, rodzice, małżonek, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia. Pełnomocnikiem osoby prawnej może być adwokat lub radca prawny, a ponadto upoważniony działacz lub pracownik tej osoby. Występowanie w sprawie w charakterze pełnomocnika osoby, która nim być nie może, oznacza brak należytego umocowania i prowadzi do nieważności postępowania. Uchybienie to nie może być usunięte w drodze zatwierdzenia przez stronę czynności dokonanych przez tę osobę, lecz wymaga powtórzenia już dokonanych czynności procesowych przy udziale strony i/lub skutecznie ustanowionego pełnomocnika. Od instytucji pełnomocnictwa procesowego należy odróżnić wewnętrzny, materialnoprawny stosunek między mocodawcą i jego pełnomocnikiem (np. umowa zlecenia, stosunek pracy, prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia itp.), którego treść nie podlega ujawnieniu Sądowi Polubownemu.

Niezależnie od powyższego, każda ze stron może wprowadzić na rozprawę przed PSP po 2 mężów zaufania, którzy mogą przysłuchiwać się sprawie. Mężem zaufania może być osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych.

17. Jakie środki dowodowe są dopuszczalne w postępowaniu przed Sądem Polubownym?

W postępowaniu arbitrażowym Zespół Orzekający może dopuścić dowód z dokumentów, dokonywać oględzin oraz przesłuchiwać strony, świadków i biegłych, a także odbierać od nich przyrzeczenie. Może również dopuścić inne, wskazane przez strony dowody, jakie uzna za istotne dla wyjaśnienia sprawy. Zespół Orzekający może zażądać przedstawienia dokumentu lub innego środka dowodowego będącego w posiadaniu strony, jeżeli jest to konieczne dla wyjaśnienia całokształtu sprawy. W świetle art. 244 k.p.c. i art. 77/3/ k.c. dokumentem jest utrwalone wyłącznie w formie pisemnej (niezależnie od materiału, na którym zostało sporządzone) uzewnętrznienie wszelkiego rodzaju spostrzeżeń, myśli, oświadczeń ludzkich, nadające się do wielokrotnego wykorzystania (ujęcie sensu stricto), a także każdy nośnik informacji, umożliwiający zapoznanie się z jego treścią (ujęcie sensu largo). Strona powinna zapewnić stawienictwo na rozprawie osoby zgłoszonej przez nią w celu przesłuchania w charakterze strony, świadka lub biegłego. Zespół Orzekający może powołać biegłego lub biegłych zlecając im sporządzenie opinii. Biegły po przedstawieniu swojej opinii, na żądanie strony lub gdy Zespół Orzekający uzna za to właściwe, bierze udział w rozprawie w celu udzielenia wyjaśnień i odpowiedzi na pytania.

18. W jaki sposób może być zabezpieczone roszczenie dochodzone przed Sądem Polubownym?

Zgodnie z art. 1166 § 1 k.p.c. w celu zabezpieczenia roszczenia, którego dochodzenie jest możliwe przed Sądem Polubownym, każda ze stron może wystąpić do właściwego sądu państwowego w trybie przewidzianym w art. 730 i nast. k.p.c. Także Zespół Orzekający, na wniosek strony, która uprawdopodobniła dochodzone roszczenie i interes prawny, może postanowić o zastosowaniu takiego sposobu zabezpieczenia roszczenia, który uzna za właściwy ze względu na przedmiot sporu. Tak w postępowaniu sądowym, jak i arbitrażowym, wymóg uprawdopodobnienia roszczenia oznacza konieczność uprawdopodobnienia już istniejących faktów, a nie dopiero mogących powstać w przyszłości. Na wniosek strony, Zespół Orzekający PSP może postanowić o zabezpieczeniu dowodu, jeśli jest to niezbędne ze względu na okoliczności sprawy. Postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia lub dowodu zapada po umożliwieniu stronie przeciwnej zajęcia stanowiska. Jeżeli zastosowanie zarządzonego przez Sąd Polubowny tymczasowego środka zabezpieczającego było oczywiście nieuzasadnione, strona, na rzecz której środek ten został zastosowany, odpowiada za wynikłą stąd szkodę.

19. Jakie orzeczenia wydaje Piłkarski Sąd Polubowny i jaka jest podstawa rozstrzygnięcia sporu?

Orzeczenie arbitrażowe ma postać wyroku lub postanowienia Sądu Polubownego. Niezależnie od tego mogą być wydawane zarządzenia i inne decyzje procesowe. Wyrokiem Zespół Orzekający rozstrzyga spór merytorycznie, co do istoty sprawy. Wyrok Sądu Polubownego może mieć treść zasądającą, ustalającą lub kształtującą. Na wniosek strony, Zespół Orzekający może wydać wyrok wstępny, uznający roszczenie za usprawiedliwione co do zasady i prowadzić dalej postępowanie co do spornej wysokości żądania. Sąd Polubowny może wydać także wyrok częściowy, jeżeli do rozstrzygnięcia nadaje się tylko część żądania lub niektóre żądania pozwu albo pozwu wzajemnego. Zespół Orzekający rozstrzyga spór według prawa właściwego dla danego stosunku prawnego, a gdy strony go do tego wyraźnie upoważniły - według ogólnych zasad prawa. Przy rozstrzygnięciu każdej sprawy Sąd Polubowny uwzględnia rzeczywistą wolę stron oraz bierze pod uwagę zasadę dobrej woli i odnoszące się do spornego przypadku ustalone zwyczaje istniejące w danych stosunkach lub w dyscyplinie piłki nożnej.

20. W jakich sprawach składa się wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy?

W ciągu 14 dni od ogłoszenia orzeczenia Sekretarz Sądu Polubownego, doręcza obu stronom za pokwitowaniem lub dowodem doręczenia orzeczenie arbitrażowe z uzasadnieniem, podpisane przez arbitrów i opatrzone pieczęcią Sądu.

W ciągu 14 dni od doręczenia:

- 1) orzeczenia wydanego przez trzyosobowy Zespół Orzekający wraz z uzasadnieniem,
- 2) orzeczenia wydanego przez arbitra w składzie jednoosobowym wraz z uzasadnieniem,
- 3) zarządzenia Sekretarza Sądu w przedmiocie zwrotu pozwu,
- 4) postanowienia Sekretarza Sądu w przedmiocie umorzenia postępowania,
- 5) postanowienia Sekretarza Sądu w przedmiocie oddalenia lub odrzucenia wniosku o przywrócenie terminu

– strona może złożyć do Sądu Polubownego wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, w pięcioosobowym zmienionym składzie orzekającym.

Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy powinien czynić zadość wymogom przewidzianym dla pisma procesowego, a także zawierać oznaczenie kwestionowanego orzeczenia, przytoczenie zarzutów i ich uzasadnienie oraz wniosek o zmianę orzeczenia w całości lub w określonej części.

21. Jak przebiega rozpoznanie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy?

Strona przeciwna może w ciągu 14 dni od doręczenia jej wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wnieść nań odpowiedź skierowaną do Sekretarza Sądu Polubownego. Rozprawa mająca na celu rozpoznanie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy odbywa się wyłącznie na żądanie jednej ze stron złożone we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy lub w odpowiedzi na ten wniosek bez względu na niestawiennictwo jednej lub obu stron, prawidłowo zawiadomionych o terminie rozprawy. Po wywołaniu sprawy, rozprawa rozpoczyna się od sprawozdania arbitra - referenta, który przedstawia stan sprawy, ze szczególnym uwzględnieniem treści wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, po czym Przewodniczący Zespołu Orzekającego udziela głosu stronom. Przy rozpoznawaniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, nie można rozszerzać żądania pozwu ani występować z nowymi roszczeniami. Zespół Orzekający oddala wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, jeżeli jest on bezzasadny, utrzymując tym samym w mocy zaskarżone orzeczenie. W razie uwzględnienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej orzeczeniem 3-osobowego Zespołu Orzekającego, 5-osobowy Zespół Orzekający może zmienić orzeczenie arbitrażowe i orzec co do istoty sprawy, względnie uchylić zaskarżone orzeczenie i odrzucić pozew lub umorzyć postępowanie. Orzeczenie arbitrażowe wydane w następstwie rozpoznania wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy jest ostateczne.

22. W jakich sprawach możliwe jest wydanie opinii konsultacyjnej?

Sąd Polubowny może wydać opinię konsultacyjną w kwestii prawnej dotyczącej organizacji, rozwoju i praktyki uprawiania sportu piłki nożnej. Przedmiotowa kwestia prawna zostaje przekazana Przewodniczącemu Sądu, który formułuje ją ostatecznie w postaci pytania prawnego, podlegającego rozstrzygnięciu przez 3 lub 5-osobowy Zespół Orzekający, wyznaczony przez Prezydium Sądu. O wydanie opinii konsultacyjnej może zwrócić się do Sądu Polubownego każdy, kto ma w tym interes

prawny. Należy przyjmować, iż interesu prawnego nie posiada osoba, która w przedstawionej sprawie może już poszukiwać ochrony prawnej w drodze powództwa o zasądzenie świadczeń pieniężnych (np. gdy dług stał się już wymagalny) lub niepieniężnych. Opinia konsultacyjna wydana przez Sąd Polubowny może być, za zgodą stron, podana do publicznej wiadomości.

23. Na jakich zasadach strony ponoszą koszty postępowania arbitrażowego?

Co do zasady, Sąd Polubowny podejmuje czynności po uiszczeniu opłaty zasadniczej (składającej się z opłaty rejestracyjnej i wpisu) lub oznaczonej zaliczki na wydatki. Ten drugi element kosztów postępowania arbitrażowego musi być zawsze uregulowany przez strony procesowe, stosownie do rozstrzygnięcia Zespołu Orzekającego. W sprawach z zakresu sektora piłki zawodowej zawodnik lub klub nie ponoszą opłaty zasadniczej od pozwu dot. powstania, ustalenia istnienia, ważności, wykonania lub rozwiązania kontraktu o profesjonalne uprawianie sportu piłki nożnej oraz innych roszczeń niemajątkowych dotyczących zapewnienia stabilności kontraktowej i mechanizmu solidarności oraz wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy odnośnie powyższych roszczeń rozstrzygniętym orzeczeniem wydanym w składzie 3-osobowym. Powyższe zwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty zasadniczej odnosi się również do pozwów i wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczących powództw zawodnika lub klubu o prawa majątkowe dochodzonych łącznie ze wskazanymi powyżej roszczeniami z zakresu stabilności kontraktowej. W innych sprawach, w tym ze skargi na decyzje Komisji Odwoławczej d.s. Licencji Klubowych powód ma obowiązek uiszczenia opłaty zasadniczej. Ostatecznie koszty postępowania arbitrażowego ponosi strona przegrywająca sprawę.

24. Jakie wyroki Piłkarskiego Sądu Polubownego mogą być zaskarżone do sądu państwowego?

Wyrok sądu polubownego wydany w Rzeczypospolitej Polskiej może być uchylony przez sąd państwowy wyłącznie w postępowaniu wszczętym na skutek wniesienia skargi o jego uchylenie. Przy dwuinstancyjnym postępowaniu przed Piłkarskim Sądem Polubownym - zgodnym z treścią art.1205 par.2 k.p.c. - wskazana skarga powinna dotyczyć ostatecznego wyroku sądu polubownego rozstrzygającego o żądaniach stron. *Jak podkreśla w doktrynie prawa procesowego K.Weitz, jako wyrok rozstrzygający o żądaniach stron należy traktować wyrok uwzględniający środek odwoławczy (w praktyce PSP – wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy) i zmieniający zaskarżony wyrok arbitrażowy. W razie, gdy środek odwoławczy nie został uwzględniony, a odwoławczy sąd polubowny (odwoławczy zespół orzekający) przejął treść zaskarżonego wyroku bądź wydał wyrok o tej samej treści, wtedy ostatecznym wyrokiem zawierającym rozstrzygnięcie o żądaniach stron będzie wyrok wydany przez odwoławczy sąd polubowny (odwoławczy zespół orzekający). Taka treść sentencji oznacza bowiem, że ostateczny wyrok odwoławczego sądu polubownego (odwoławczego zespołu orzekającego) daje wyraz temu, jak orzeczono o żądaniach stron (por. K. Weitz, Instancyjność postępowania przed sądem polubownym, Polski Proces Cywilny 3/2016, s.552). W praktyce arbitrażowej prezentowany jest również pogląd, iż w razie oddalenia np. wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego dotyczy treści wyroku sądu I instancji.*

25. Jak mogą być realizowane orzeczenia arbitrażowe Piłkarskiego Sądu Polubownego?

Orzeczenia arbitrażowe Piłkarskiego Sądu Polubownego mogą być realizowane w trybie wewnątrzorganizacyjnym lub na zasadach przyjętych w k.p.c. W przypadku, gdy jedna ze stron nie wykona dobrowolnie orzeczenia arbitrażowego, wówczas organy dyscyplinarne PZPN mogą podejmować działania, w tym wydawać decyzje sankcjonujące zachowanie strony, aż do momentu wykonania orzeczenia arbitrażowego. Niezależnie od powyższego, strona może zwrócić się o uznanie lub stwierdzenie wykonalności wyroku Piłkarskiego Sądu Polubownego do sądu apelacyjnego, na

obszarze, którego znajduje się sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy, gdyby strony nie dokonały zapisu na sąd polubowny, a w braku tej podstawy - do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Orzeczeniem podlegającym uznaniu lub stwierdzeniu wykonalności jest wyrok 3-osobowego lub 5-osobowego Zespołu Orzekającego, gdy złożono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Do wniosku do sądu państwowego strona jest obowiązana dołączyć oryginał lub poświadczony przez sąd polubowny odpis jego wyroku względnie ugody przed nim zawartej, jak również oryginał zapisu na sąd polubowny lub urzędowo poświadczony jego odpis. Stwierdzeniu wykonalności podlegają wyroki zasądzające świadczenie, zaś uznaniu - orzeczenia ustalające lub kształtujące prawo lub stosunek prawny oraz orzeczenia wydane w sprawach o zasądzenie świadczenia w części oddalającej powództwo.